

INVENTARUL
național al elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial
(National Inventory of Active Intangible Cultural Heritage Elements)

Domeniul:

Tradiții și expresii orale

Elementul de patrimoniu cultural imaterial:

***Termen standard:* Horitul, horile și horitorii din Câmpia Transilvaniei**

Încadrare tipologică în categoria cântecului propriu-zis (C. Brăiloiu)

Termeni standard:

Horitul – practica horitului (*a hori*)

Hore (art. *-a*), *hori* (art. *-le*)

Horitor, horitoare, horitori

***Denumiri regionale:* hore (sg.) hori (pl.) = „cântec vocal arhaic”**

Atenție: *horă* (sg.), *hore* (pl.) = „dans popular”

Areal de manifestare:

Elementul este răspândit în Câmpia Transilvaniei, situată în zona centrală a Podișului Transilvaniei și împrejurimile acesteia, pe teritoriul județelor: Cluj (SE), Mureș (NV), Bistrița-Năsăud (SV), MM (S). Comunități reprezentative pentru practicarea elementului tradițional: comunele Frata - satele Bercheșu, Poiana Frății, com. Ceanu Mare – satele Boian, Bolduț, Iacobeni (CJ), Miheșu de Câmpie, Sărmașu, Zau de Câmpie (MS), Târlișua, Șieu, Valea Țibleșului (BN), Țara Lăpușului (MM).

Descriere:

Horitul: Practică veche a cântatului vocal tradițional

Horile: Elemente, expresii muzicale tradiționale de patrimoniu cultural imaterial

Horitori: Păstrătorii, interpreții de muzică vocală arhaică

Horitul, veche practică de expresie artistică din spațiul românesc, este reprezentat de o specie vocală lirică arhaică și este răspândit în mai multe localități din Câmpia Transilvaniei. Acest tip de manifestare țărănească are încă mulți adepți în vatra satului, în general oameni simpli, a căror preocupare principală este truda pământului. La câmp, la pădure sau în propria ogradă, horitorul își ușurează munca

prin hori și rugăciune. Va dovedi în acest fel că vocea umană a fost și va rămâne pentru totdeauna cel mai frumos instrument creat de divinitate.

Horile sunt adevărate dovezi de înțelepciune și filozofie țărănească și redau prin textele lor trăiri diverse, de tristețe, jale sau durere și de foarte puține ori, de bucurie. Melodiile au o linie simplă, de structură mono- sau cel mult bipartită, și rareori depășesc ambitusul unei octave, însă sunt foarte bogate în ornamentație, așa zisele *înflorituri*, cu care horitorii își împodobesc creația. De asemenea, nefiind caracterizate de ritm, și în acest fel concepute pentru a se cânta fără acompaniament, horile pot avea însă textele foarte lungi, o piesă de acest fel ajungând să depășească frecvent 10, chiar 15 de minute, în interpretare.

Horile ar putea avea la origine incantațiile ritualice din perioada precreștină, cele cu scop de purificare, funcție importantă, din nefericire pierdută astăzi, care poate fi însă bănuită ascultând câteva dintre exemplele noastre. Horitul, ca și spovedania, produce o ușurare, o mai bună dispoziție sufletească și creează o stare spirituală specială de care oamenii au mare nevoie câteodată, după cum practicanții înșiși o mărturisesc.

Din vremuri străvechi, „horile” au însoțit omul de-a lungul întregii sale vieți. Cântându-și mereu bucuriile și tristețile, împlinirile, dar mai ales neajunsurile, țărani s-au exprimat prin cântece a căror tematică poetică a reflectat mereu complexitatea propriilor lor trăiri interioare.

Acestea sunt horile țăranilor noștri, iubitori de viață și de frumos, făurarii din veacuri îndepărtate a unei arte muzicale proprii, ca mijloc de transmitere meșteșugită a formelor estetice tradiționale, a simțirilor și trăirilor lor interioare, provenite din adâncurile ființei unui neam încercat și mereu asuprit de-a lungul istoriei sale.

Elemente grăitoare de patrimoniu, practicile horitului, horile și horitorii din Câmpia Transilvaniei reprezintă o zestre inegalabilă sub raport valoric, primită de la strămoșii noștri, creatori de cultură și spiritualitate. Obiceiurile și tradițiile românești din Transilvania contribuie, prin ceea ce sunt, la marea cultură, aducându-și contribuția, prin dovezi de netăgăduit, la susținerea identității și originii neamului nostru. Prin reconstituirea și restituirea acestor elemente artistice readucem în atenția specialiștilor existența, dar mai ales, marea însemnătate a creației muzicale vocale țărănești pentru istoria și cultura românească.

Practicanți:

Performările sunt în cea mai mare parte individuale și sunt realizate de către acei membri ai comunității înzestrați cu talent muzical, recunoscuți public pentru prestația lor muzicală („cei care horesc fain”). De regulă, în lumea satului tradițional, oamenii harnici erau și cei care aveau și calități artistice, adică tot ei jucau și horeau cel mai bine în sat. Horitorii practicanți din prezent sunt oameni în vârstă, prea puțini tineri încercând să le urmeze exemplul și să se mândrească cu horile străvechi.

Categoriile de vârstă: Horitorii întâlneauți, cei mai mulți dintre ei, fac parte din generația vârstnică, fiind trecuți de 60 de ani. Vârstele aproximative sunt: 50 – 85 ani.

Sexul: Horitul este practicat atât de bărbați, cât și de femei.

Categoriile socioprofesionale: Țărani, lucrători în agricultură și foști muncitori în fabrici, readaptați la mediul rural.

Naționalitatea: Română

Starea actuală a elementului (viabilitate, pericole):

Element viu de patrimoniu imaterial a cărui practică este abordată doar de către oamenii în vârstă, horitul nu este o practică prea cunoscută în exteriorul vetrei sale de existență. Nici Festivalul “Cântarea României” din perioada comunistă și nici promovarea media de astăzi nu au ajutat și nu ajută prea mult la conservarea și transmiterea acestui element valoros al tradiției noastre către generațiile tinere. Din păcate, horile și mesajul lor, de multe ori trist și descurajator, nu atrag interpreții de folclor, spectacolele organizate în prezent cerând cu prioritate veselie și exuberanță, evoluții tehnice și dinamice, matrițe comerciale în care practica horitului nu se prea încadrează. Fenomenul rămâne la dispoziția specialiștilor pentru studiu, cu mențiunea că horitorii fiind în vârstă, dispar treptat, numărul lor scăzând pe an ce trece. Prin urmare, elementul este în mare pericol de dispariție.

Măsuri de salvagardare/protejare:

La nivel regional, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj, prin Biroul de Conservare Cultură Tradițională, condus de Dr. Cîmpeanu Mircea – etnomuzicolog, a făcut numeroase incursiuni în zona de cercetare pentru a recondiționa starea de fapt a acestui element, pentru a identifica posibili informatori, pentru a-i încuraja pe cunoscătorii fenomenului și pentru a înregistra materiale audio pe teren (2013-2018).

Toate acestea au luat forma unor documente audio, prin realizarea unei colecții cu 5 albume Compact Disc și o serie de documente video cu mai mult de 30 de filme de scurt metraj cu horitori individuali, însoțite de consemnările obligatorii în registrul de evidență al instituției și arhivările electronice ale tuturor acestor documente, în arhive speciale.

La nivel local, în unele comune, există susținere pentru acest element tradițional, atât din partea Primăriilor și Consiliului Local cât și din partea Parohiilor Ortodoxe, precum și a unor operatori economici interesați în promovarea valorilor locale.

Într-un caz concret, eforturile însumate ale autorității culturale județene împreună cu cele ale comunei Ceanu Mare au ajuns la concluzia că tradiția acestui element trebuie să fie pusă mai bine în evidență prin înființarea unei sărbători speciale în lumea satului. Așadar, în ziua de 8 septembrie 2020, a avut loc prima

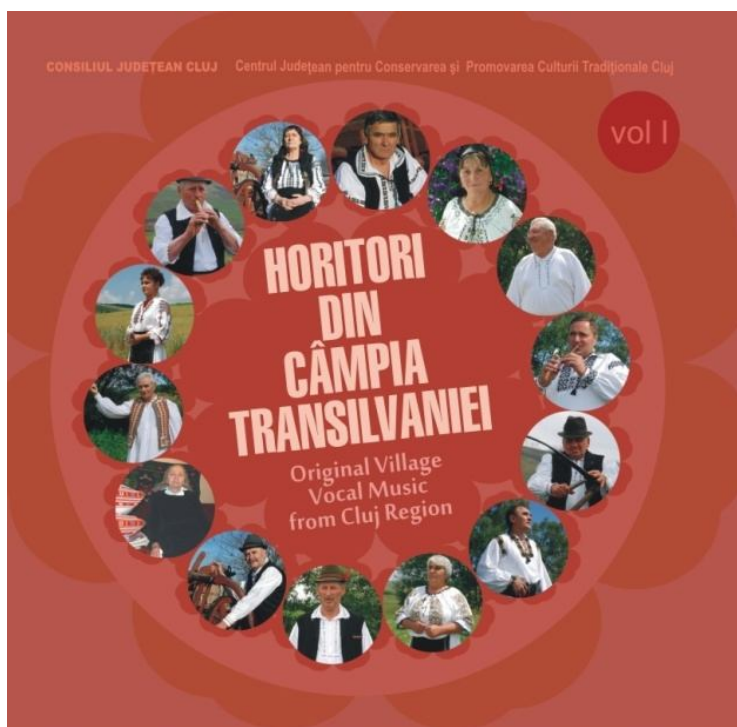
întâlnire interjudețeană a horitorilor tradiționali din Câmpia Transilvaniei, ale căror repertorii vocale foarte vechi merită să fie cunoscute public.

Colectarea datelor și implicarea localnicilor:

Cercetarea etnomuzicologică asupra fenomenului horitului, a horilor și horitorilor s-a realizat datorită implicării directe a instituției de cultură a județului Cluj, prin Dr. Cîmpeanu Mircea, care a procedat la selecția și imprimarea materialelor audio-video și realizarea produselor culturale de tip CD, prezentări cu public și film-document. Referenți de teren: Ceanu-Mare - Tritean Dumitru, Frata – Bucur Romulus și Soporan Samoilă, Miheșu de Câmpie - Ana Sălăgean, etc.

Completat: Dr. Mircea Cîmpeanu, etnomuzicolog, Cluj-Napoca

Data: 10 martie 2020

vol II

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVANIEI

Original Village
Vocal Music
from Cluj Region

vol III

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVANIEI

Original Village
Vocal Music
from Cluj Region

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ / Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj / Toate drepturile rezervate.

Cluj-Napoca, 2016
 telefon 0264.597781
www.traditiileclujene.ro
traditii@traditiileclujene.ro

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVÂNIEI

vol. IV
2016

ÎNREGISTRĂRI AUDIO REALIZATE PE TEREN

Cimpeanu Mircea - redactor muzical   Bruchental Ioan - procesare tehnică
 Nerțan Nicolae - concepție grafică   Istici Maria Marinela - coordonator proiect

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ / Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj

vol. IV
2016

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVÂNIEI

Original Village Vocal Music from Cluj Region

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ / Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj / Toate drepturile rezervate.

Cluj-Napoca, 2018
 telefon 0264.597781
www.traditiileclujene.ro
traditii@traditiileclujene.ro

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVÂNIEI

vol. V
2018

ÎNREGISTRĂRI AUDIO REALIZATE PE TEREN

Cimpeanu Mircea - redactor muzical   Triteanu Dumitru - referent de teren
 Nerțan Nicolae - grafică   Staicu Cornelia - manager

CD realizat cu participarea Biroului Administrativ

CONSILIUL JUDEȚEAN CLUJ / Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj

vol. V
2018

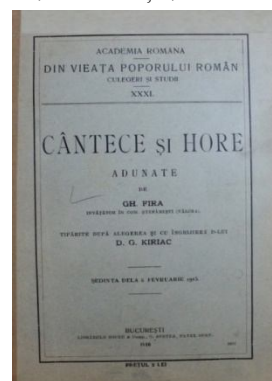
HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVÂNIEI

Original Village Vocal Music from Cluj Region

Bibliografie selectivă:

- Tiberiu, Alexandru, *Muzica populară românească*, București, Editura Muzicală, 1975.
- Béla Bartók, *Cântece populare românești din comitatul Bihor (Ungaria)*, în volumul „Din viața poporului roman. Culegeri și studii”, vol. XIV, Academia Română, București, Socec & comp. și C. Sfetea, 1913
- Béla Bartók, *Rumanian Folk Music*, Vol. II, *Vocal melodies*, Editors Benjamin Suchoff. Haga, 1967.
- Bârlea, Ovidiu *Istoria folcloristicii românești*, Editura Enciclopedică și Pedagogică, București, 1974.
- Brăiloiu, Constantin, *Versul popular românesc cântat (Le vers populaire roumain chanté)*, în „Revue des Etudes Roumaines”, Paris, 1954.
- Cîmpeanu, Mircea, *Horitori din Câmpia Transilvaniei*, Colecția CD vol. I-V, 2018.
- Cocișiu, Ilarion, *Cîntece populare românești*, București, 1960 (ed. postum, T. Alexandru).
- Comișel, Emilia, *Aportul lui Constantin Brăiloiu la dezvoltarea folcloristicii muzicale românești*, în „Revista de Etnografie și Folclor”, București, tom 11 (1966), nr. 5-6.
- Cristescu, Octav, *Cîntul*, București, București, Editura Muzicală, 1963.
- Fira, Gheorghe, *Cântece și hore*, în volumul „Din viața poporului roman. Culegeri și studii”, vol. XXXI, Academia Română, București, Socec & comp. și C. Sfetea, 1916.
- Leșe, Grigore, *Horile vieții. Hori din Țara Lăpușului*, discografie.
- Szenik, Ileana, *Structura formei în cântecul popular*, în „Lucrări de muzicologie”, Cluj-Napoca, nr. 1/1965, p. 141-154.

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVANIEI 2013-2018

Nr. crt	Numele,prenumele	An nast	Satul	Hori /CD
1	MOLDOVAN ILEANA	1955	BERCHESU	Dragu-mi mie-a hori
2	RUS TRAIAN	1950	FRATA	Satule,pamânt cu flori
3	MARGINEAN OLIMPIA	1973	POIANA FRATII	Frunză verde-a neghini
4	MURA MARIA	1943	FRATA	De-aș ști cânta ca și cucu
5	BONDOI NICOLAE	1942	AITON	M-o lăsat mama de mic
6	MOGA VASILE	1943	POIANA FRATII	Săraca,măicuța mea
7	MOLDOVAN DUMITRU		FRATA	Chicinel mă duc pă drum
8	HEGHEȘ VICTORIA	1943	BOIAN	Spune babă și ghicește Du-te dor, cu dorurile Spune,maiculita,spune Pasarica din Ardeal
9	RUSU IOSIF	1955	FRATA	Tat asa mi-o trecut vara Așe mi-o fost mie dat
10	PADUREAN LIVIA	1942	FRATA	Măgeran crescut în drum
11	POP IOAN (NUCU)	1938	FRATA	În poiana codrului Prin pădure, prin frunzari Asta-i horea mamii mele
12	CĂTINEAN VASILE	1974	FRATA	(fluier)
13	MOLDOVAN EMIL	1950	POIANA FRATII	Câte căsi îs p'ângă drum Doamne, atâta-mi de greu Tare-mi maică, si-am plâns Patru boi cu lanțu-n coarne
14	BALCĂU TRAIAN	1949	CEANU MARE	Nucule cu umbra deasă Pă su deal, pă su padure Maicuță, când m-ai facut Maicuță,,norocul meu Mândruliță,uăcii tăi Răσαι luna și sui sus Trenu' mere fluierând Neamțule, măsura ta
15	UȚIU ANA	1954	HODĂI	Tăt așe zăce doru' Cine m-aude horind Pă coasta cu frajile
16	MOLDOVAN VICTORIA	1947	IACOBENI	Pe un râu cu pietricele ...tu-ti morții tăi de cuc
17	GRAMA IOAN		TRITENI	Și-am trecut lume prin tine
18	FLOREA ILEANA		MIHEȘU DE CÂMPIE	Tăt așe mi-o trecut vara Mă mir codrule, de tine
19	BAL CLAUDIA			Asta-i horea maicii mele
20	PĂLĂCEAN MARIA		idem	Omu care-i năcăjit
21	ONACA SIMION	1941	IACOBENI	Alătura cu drumu Frumos car cu patru boi

22	LEAȘ TEODORICA		BOLDUȚ	Ce-ar ave' lumea cu mine
23	ANA GEORGETA BALA		GEACA	Păsărică cenușie Patru boi leagănă caru'
24	ONACA ANA		IACOBENI	Dusu-m-am la plug pe coastă Colinda șarpelui Lutule,pământule
25	RIZEA OVIDIU		MIHEȘU DE CÂMPIE	Mamă, doru' de la tine Măicuță cand m-o făcut
26	GRAMA IOAN		TRITENII DE JOS	Mânce-te focu, năcaz
27	LAZĂR MARIA		AITON	Măgheran în colțu' mesii Pădure, dragă pădure
28	MOCAN GAVRILĂ	1940	CEANU MARE	Omu, de când s-o născut Trag la rău ca și la bine
29	COLOȘ VERONICA	1945	BOIAN	Care fată-si lasă satu' Cine mere-n țară-n jos Gată mamă, cufăru' La poduțu' de-a dreapta
30	HĂDĂREAN LINA	1943	CEANU MARE	Vai, amar, amar, amar Descânteca lui Sandor Haida bade, sările Descântecă la Descântec de nevastă măritată
31	BACIU VERONICA	1943	BOIAN	Doamne, Doamne, mult zic Doamne
32	CESĂREAN GHEORGHE	1953	CEANU MARE	I-auzi mandră,cucu' cântă O mamă atâta-i bună
33	IANOȘI VICTORIA	1937	HODĂI	Uliană,draga me La crășmuța din cetate Cântec de cătunie Cântă cuce, când ti-i duce De-ar fi trăznit Dumnezeu Cântă cucule, cu jale
34	GAL ELEONORA		FRATA	Măicuța când m-o făcut De ce mamă, m-ai făcut
35	MORAR IACOB	1955	CEANU MARE	Trage bou la resteu Bătrânețe, sculă rea M-o trimăs tata la coasă Duce-m-oi, n-oi mai veni Mânce-te focu', război Foaie verde vișini coapte
36	BALCAU VASILE	1950	IACOBENI	Când meream la mândra mea Tăt așe mi-o trecut vara Mândră,sprâncenele tale Maică,soarele-i la 'miazii
37	ONACA TRAIAN	1931	IACOBENI	Frunza verde-alin pelin
38	POPONET MARIȘCA	1935	BOIAN	Descântec de maică Vântu' bate, frunza zboară Cântă cucu-n par de vie

Tabel realizat de Tritaean Dumitru, Ceanu-Mare

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVANIEI

Fotografii realizate de Mircea Cîmpeanu (2013-2018)

Bondoi Nicolae, Aiton

Căținean Vasile, Frata

Heghesi Victoria, sat Boian

Moga Vasile, Poiana Frății

Rusu Iosif, Frata

Soporan Samoilă, Frata

Onacă Simion, Poiana Frății

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVANIEI

Fotografii realizate de Mircea Cîmpeanu (2013-2018)

Pop Ioan Nucu, Frata

Pădurean Livia, Frata

Rus Traian, Frata

Mărginean Olimpia, Frata

Moldovan Dumitru, Frata

Moldovan Emil, Poiana Frății

Georgeta Balla, Geaca

Balcău Traian, Ceanu Mare

Gramă Ioan, Triteni

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVANIEI

Fotografii realizate de Mircea Cîmpeanu (2013-2018)

Florea Ileana, Miheșu de Câmpie

Uțiu Ana, sat Bolduț

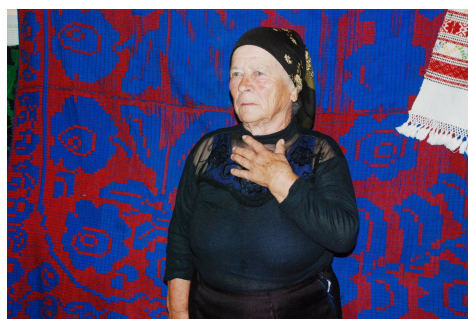
Ianoși Victoria, sat Boian Hodăi

Leaș Teodora, sat Bolduț

Moldovan Victoria, Iacobeni

Onacă Ana, sat Iacobeni

Bal Claudia, Gherla

HORITORI DIN CÂMPIA TRANSILVANIEI

Vasile Soporan, Frata
(fotografie din arhiva personală)